

NORSK LOKALHISTORISK INSTITUTT

Årsmelding 2007

Innledning

Norsk lokalhistorisk institutt (NLI) er en statsinstitusjon under Kultur- og kirke departementet (KKD). Instituttet skal fremme lokal- og regionalhistorisk arbeid i Norge og gi råd og veiledning til de ulike aktørene. Det skal drive egen forskning, men også stimulere til forskning og fungere som et nasjonalt dokumentasjonssentrum for lokal historie. NLI har vært i drift med egne kontorer og egen styrer/leder siden begynnelsen av 1956.

Instituttets nåværende virksomhet er først og fremst hjemlet i følgende grunnlagsdokumenter:

- *Vedtekter*, sist endret ved styrevedtak 7. februar 1995 og godkjent i brev fra Kulturdepartementet 8. juni 1998.
- *Arbeidsplan for Norsk lokalhistorisk institutt*, vedtatt av styret 7. februar 1995.
- *Instruks for leder ved Norsk lokalhistorisk institutt*, vedtatt av styret 7. februar 1995.
- *Økonomiinstruks*, revidert av styret 29. juni 2005.

a) Styre og personale

NLIs styre er oppnevnt av Kultur- og kirke departementet for perioden 1.1.2006 – 31.12.2009. Det har følgende sammensetning:

1. Fra Norges Museumsforbund: *Torveig Dahl*, Valdresmuseet, leder.
Varamedlem: Pål Christensen, Museum Nord.
2. Fra Den norske historiske forening: *Finn-Einar Eliassen*, Høgskolen i Vestfold, nestleder. Varamedlem: Atle Døssland, Høgskulen i Volda.
3. Fra Arkivverket: *Lisabet Risa*, Statsarkivet i Stavanger
Varamedlem: Oddleif Lian, Statsarkivet i Kristiansand.
4. Fra Landslaget for lokalhistorie: *Åse Eikemo Strømme*, IKA Hordaland.
Varamedlem: Guri Vallevik Håbjørg, Oppegård kommune.
5. Fra de ansatte ved NLI: *Ola Alsvik*. Varamedlem: Hans P. Hosar.

Fast tilsatt personale:

Knut Sprauten: direktør 01.01-31.12.

Ola Alsvik: forsker 01.01-31.12.

Kirsten Braaten: konsulent 01.01.-31.12.

Hans P. Hosar: forsker 01.01.-31.12. (I 2007 permisjon i 4 måneder uten lønn)

Marianne Wiig: førstekonsulent, 01.01.-31.12. (80 % stilling).

I alt: 4,5 årsverk

Ekstrahjelp/engasjementer: Til sammen 91 ukeverk (2 årsverk). Dette er fordelt slik:

Kåre Andersen, ikt-arbeid, 9 timer (0,2 ukeverk).

Frode Fyllingsnes: engasjert som forsker i 100 % stilling fra 1. april til 30. september (22,5 ukeverk).

Kristian Hunskaar: vit. ass. (40 % stilling eller 18 ukeverk).

Siri M. Iversen: engasjert som bibliotekar hele året (45 ukeverk).
Chris Nyborg: ikt-arbeid, 1 måned (3,8 ukeverk)
Lars Nygaard, ikt-arbeid, 94 timer (1,5 ukeverk).

I alt har NLI hatt 6,5 årsverk til disposisjon på faste stillinger, engasjementer og ekstrahjelp.

I tillegg har NLI samarbeidet med NAV, Kristiansund (seinere Aure) om et attføringsopplegg for cand.philol. Olve Utne fra mai/juni 2007. Dette innebar at han kunne bruke inntil 40 % av sin arbeidstid for instituttet. Hans arbeid har vært knyttet til prosjektet *Lokalhistorisk oppslagsverk på nett* (se s. 8). **Utne har bidratt med stor faglig kompetanse og med minimale kostnader for NLI.**

b) Likestilling

NLI er et lite institutt med bare fem fast ansatte, fordelingen er tre menn og to kvinner. Én av kvinnene er etter eget ønske i deltidsstilling (80 %).

Mennene ved instituttet innehar de tre mest kvalifiserte stillingene og er derfor best avlønt. Ut fra lønnplassering tjener mennene i gjennomsnitt 33,7 % mer enn kvinnene. Det skyldes en skjevhet mellom kjønnene i stillinger, ~~ikke primært i avlønning~~.

NLIs styre har de siste fire år vært sammensatt av tre kvinner og to menn. Lederen er kvinne.

c) ”Grønn stat”

NLI har opprettet et miljøutvalg, som består av Siri Iversen og Knut Sprauten. NLI har ingen rolle som produsent av miljøfarlige stoffer, og har heller ingen rolle som byggherre og eiendomsforvalter. Ved innkjøp legger vi vekt på forbruk av miljøvennlig papir og deltar i en ordning med papir til gjenvinning. NLI er opptatt av å velge de minst miljøbelastende produktene når det foretas innkjøp.

NLI har i 2007 innført manuell på- og avsløkking av lys på kontorene. Dermed er energiforbruket til lys redusert.

d) Forklaring av avvik i regnskapstall i forhold til budsjetttrammer for 2007

NLI hadde i løpet av 2007 en merutgift på kr. 29 683. Dette skyldes at de beregnede inntektene fra Lørenskog kommune først utbetales i 2008. Vi måtte derfor foreta noen innsparinger, men det var ikke nok til å få balanse.

e) Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn

NLI er en liten institusjon med bare 5 faste stillinger. Vi har ingen ansatte med innvandrerbakgrunn, og mener at vi på kort sikt kan gjøre lite for å fremme ovennevnte sak ved hjelp av rekruttering til ledige stillinger hos oss. Vårt institutt kan likevel yte betydelig innsats på dette feltet ved å ta initiativ til at innvandrernes egen historie blir trukket fram og synliggjort som en viktig del av ethvert lokalsamfunns historie. Dette vil – etter vårt syn – også være et godt og positivt bidrag til integrering og inkludering av innvandrere i Norge. Vårt mål er at folk med innvandrerbakgrunn i

økende grad skal kunne rekrutteres til lokalhistoriske foreninger og lokalhistorisk arbeid, og at den øvrige del av befolkningen også vil se folk med innvandrerbakgrunn som ressurspersoner i denne sammenhengen. Arbeidet med og interessen for lokalhistorie gir muligheter til å skape gode møteplasser for alle. Når NLI i 2007 har lagt ned så mye arbeid i planlegging av et eget prosjekt som er knyttet til Mangfoldsåret 2008, er det blant annet for å fremme integrering og inkludering (se s. 9).

Instituttets virksomhet er gruppert under tre hovedmål.

1. FREMME LOKALHISTORISK ARBEID I NORGE

NLIs overordnede mål er å fremme lokalhistorisk arbeid i Norge. Instituttet skal bidra til å skape et høyt faglig nivå innenfor norsk lokalhistorisk forskning og stimulere til god formidling, spesielt innenfor bygde- og byhistorie. Gjennom sin virksomhet skal NLI også bidra til at de forfatterne som arbeider innenfor fagfeltet, er godt faglig kvalifiserte og leserorienterte, har interesse av å sette seg inn i faglig debatt og følge med både i norsk og internasjonal forskningsaktivitet som har lokalhistorisk relevans.

1.1. Veiledning

NLI veileder mange som er engasjert i det lokalhistorisk arbeid, blant annet ved å gjennomgå og kommentere manuskripter og svare på skriftlige og muntlige henvendelser. I løpet av 2007 har NLI hatt rådgivende kontakt med lokalhistoriske forfattere og oppdragsgivere i 52 kommuner (65 i 2006 og 2005, 79 i 2004, 63 i 2003, 60 i 2002 og 50 i 2001). Instituttets ansatte også har deltatt på møter lokalt og veiledet forfattere, oppdragsgivere og andre aktører som er knyttet til lokalhistoriske prosjekter. Våre ansatte har dessuten deltatt i planleggingsmøter med kommuneadministrasjon og politisk valgte representanter, og har vært observatører ved tilsetting av bygdebokforfattere.

På instituttets nettsted *lokalhistorie.no* ligger det en oversikt over ”ofte stilte spørsmål” både fra forfattere og oppdragsgivere i forbindelse med lokalhistoriske bokprosjekt. Dette kan sammen med annen rådgiving på våre nettsider ha bidratt til å reduserte antallet direkte forespørsler til NLI.

I alt har NLI i 2007 gjennomgått og kommentert manuskripter fra 7 bokprosjekter på til sammen ca 2000 sider (15 prosjekter og 3340 sider i 2006, 20 prosjekter og 3700 sider i 2005 og 16 prosjekter og ca. 2230 sider i 2004). De manuskriptene som er vurdert, er knyttet til følgende regioner og kommuner: Ås, Hadeland, Gjerstad, Porsgrunn, Halse og Harkmark og Åsane (Bergen). Dette viser en betydelig nedgang i forhold til tidligere år, men det må nevnes at NLI i tillegg har vurdert flere disposisjonsutkast og prosjektplaner.

Noen saker har vært spesielt ressurskrevende. NLI har meglet i stridigheter som har involvert forfattere og oppdragsgivere i en årrekke, men sakene er nå blitt ført fram til løsninger som alle parter kan leve med. (I ett tilfelle samarbeidet NLI tett med Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening for å nå fram til enighet mellom partene.) I løpet av dette året har det for øvrig vært et økende antall henvendelser og forespørsler av ulik art fra museer, arkivinstitusjoner, høyskoler og universiteter.

1.2. Seminarer

1.2.1. Bygdebøker på nett

Seminarer "Bygdebøker på nett" ble arrangert i Riksarkivet den 23. mai og hadde ca. 80 deltakere. To hovedideer lå til grunn for seminaret. På den ene siden ønsket vi å rette søkelyset mot de ulike utfordringer av faglig, personvernmessig og rettighetsmessig karakter som ligger i moderne, digital teknologi. På den andre siden ville vi se nærmere på fenomenet "bygdebok på nett" slik det framstår i praksis og belyst ved enkelte konkrete eksempler på digitale bygdebøker. Følgende foredrag ble presentert på seminaret.

Kåre Andersen (Universitetet i Oslo):

Formidling av lokalhistorie på nett. Kan ny teknologi skape nye sjangre?

Rune-Vidar Bråthen (Datatilsynet):

Bygdebøker på nett – hvordan ta vare på personvernet?

Charlotte Børde (Nasjonalbiblioteket):

Opphavsrett og nettpubliserings.

Gunnar Urtegaard (Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane):

Kulturhistorisk leksikon og Gardar og stølar –

Internettressurser frå Kulturnett Sogn og Fjordane.

Grethe Hjetland (Vik IT-partnar):

Bygdebasen, eit rammeverk for gards- og ættesoger på Internett.

Ole Martin Sørungård (Snøhetta forlag):

Busetnadssoge for Sula og bruk av dataprogrammet BSS.

Norun Klettum (Mormonerkirken):

Norway Project – Digitalisering av bygdebøker i regi av Mormonerkirken

Arnfinn Kjelland (Høgskolen i Volda) ledet avslutningsdiskusjonen i etterkant av foredragene.

Nettversjoner av presentasjonene:

<http://www.lokalhistorie.no/seminarer/bpn/bpn.html>

1.2.2. Lokalhistorie og sosial teknologi

I samarbeid med representanter fra Wikipedia i Norge arrangerte NLI 14. til 15. juni arbeidsseminaret "Lokalhistorie og sosial teknologi" på Thon Hotell Oslofjord i Sandvika. Seminaret hadde ca. 50 deltakere. Formålet med seminaret var å belyse hvordan vi gjennom sosial teknologi kan videreutvikle samarbeidet om lokalhistorie mellom fagfolk og amatører med lokal spisskompetanse. Den praktiske delen av seminaret fokuserte spesielt på wikiteknologi, med presentasjoner av ulike prosjekter. Den andre dagen dreide seg om NLI's wikiprosjekt "Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett" (se også side 7). En foreløpig demo ble presentert og diskutert. Følgende foredrag ble holdt på seminaret.

Første dag, 14. juni:

Heidi Arnesen Austlid, IKT-Norge:

Sosial teknologi – kan MeWe skape lokalhistorie?

Gunnar Liestøl, Institutt for medier og kommunikasjon, UiO:

Lokasjon, mobilitet og digitale medier i kulturformidlingen

Anette Friis Pedersen, Histos.no:

Bergenskartet og WikiFredrikstad – en sammenligning av to prosjekter

Carolyn Fjeld, Sølvberget, Stavanger kulturhus:
WikiStavanger – et samarbeid mellom bibliotek og mediebedrifter i Stavanger
Lars Harald Alstadsæter:
Kodal bygdeleksikon – wikiteknologi med redaksjon

Andre dag, 15. juni:
Kristin Bolgård, ABM-utvikling:
Nasjonale digitale kunnskapsallmenninger
Chris Nyborg, Olve Utne og John Erling Blad, Wikipedia:
Er tiden inne for en lokalhistorisk Wikipedia?
Ola Alsvik, Norsk lokalhistorisk institutt:
Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett – et dugnadsprosjekt for Lokalhistorisk nettverk?

Begge dagene ble det gjennomført workshop i form av gruppearbeid.
Nettversjoner av presentasjonene:

http://www.lokalhistorie.no/nettverk/lokalhistorisk/seminarer/sosial_teknologi_innlegg.html

1.2.3. Arkiv i bevegelse

NLI og Landslaget for lokal- og privatarkiv samarbeidet om planleggingen og gjennomføringen av seminaret "Arkiv i bevegelse". Seminaret ble avviklet 26. og 27. november ved Thon Hotel Vika Atrium i Oslo. Det var ca. 70 deltakere. Formålet med seminaret var å stimulere til økt bruk av kommunearkiver i lokalhistoriske arbeider. Gjennom foredragene ble søkelyset særlig rettet mot fire aspekter ved denne problematikken: for det første innholdet i arkivene, for det andre reglene for bruk av denne typen materiale, for det tredje spørsmålet om formidling av kommunearkivene og sist men ikke minst – den faktiske og mulige bruken av kommunale kilder i lokalhistorie. Følgende foredrag ble holdt på seminaret:

Første dag, 26. november
Arnt Ola Fidjestøl, IKA Møre og Romsdal:
Hva inneholder et kommunearkiv?
Frøydis Antonsen, IKA Troms:
Jakten på Ola Nordmann - et livsløp belyst gjennom et kommunearkiv
Kari Remseth, IKA Trøndelag:
Hvilke lover og regler styrer adgangen til kommunearkivene?
Egil Christophersen, bygdebokforfatter, Nøtterøy:
Hvor langt skal man strekke høfligheten?

Andre dag:
Egil Nysæter, Hordaland fylkesarkiv:
Lokalhistorikernes bruk av kommunearkivene
Steinar Aas, Universitetet i Tromsø:
Hvorfor har lokalhistorikerne i liten grad interessert seg for kommunearkivene?
Björg Evjen, Universitetet i Tromsø:
Minoriteter i nasjonens hukommelse
Ellen Røsjø, Oslo byarkiv:
Innsamling av minoritetsarkiv

Kaisa Maliniemi Lindbach, Prosjekter LLP:
Minoriteter i offentlige arkiv - LLPs Kvenprosjekt
Kjetil Reithaug, IKA Vest-Agder:
Arkiv i bibliotek. Kontakt med historielag
Per Andersen, nevrofysiolog:
Hjerne, hukommelse og arkiv
Ketil Jensen, Arkiv i Nordland:
Auditiv formidling - minnemateriale på nett
Rune Lothe, IKA Hordaland:
Formidling av kommunearkiv på nett

Nettversjoner av presentasjonene: <http://www.lokalhistorie.no/seminarer/aib/aib.html>

1.2.4. Tidlig-nytidssymposium

På initiativ fra Ragnhild Hutchison (Ph.D.-stipendiat, EUI), Jakob Malik (Ph.D.-stipendiat, NTNU) og Knut Sprauten (NLI) ble det arrangert et symposium 26. -27.10 i NLI's lokaler for å styrke kontakten mellom historikere som arbeider med tidlig-nytid. Målet med arrangementet var å skape et faglig nettverk som kan fokusere mer inngående på perioden, bidra til kompetansebygging og erfaringsutveksling.

Det meldte seg mer en 30 deltakere på symposiet. Alle leverte en kort skriftlig presentasjon av sine forskningsprosjekter før arrangementet startet og holdt et muntlig innlegg som supplerte det skriftlige. Det var enighet om å etablere et fast nettverk for aktive forskere innenfor "tidlig nytid". Deltagere skal være ferdige med hovedfag (mastergrad), aktivt forske på perioden, gjerne ansatte ved universitet og høyskoler, oppdragsforskere og yngre historikere som ennå ikke har etablert egne faglige nettverk.

Hovedtyngden av deltakerne på symposiet var stipendiater og yngre forskere, men også flere etablerte forskere og professorer i historie deltok. Alle deltakerne dekket reise- og oppholdsutgifter selv.

1.3. Forskning og utredning

NLI har påtatt seg å skrive tekst til to publikasjoner som skal utgis i forbindelse med Lørenskog kommunes hundreårsjubileum i 2008: et lokalt leksikon og en politisk-administrativ historie for kommunen. Begge oppdrag skal ferdigstilles før sommeren 2008. Ola Alsvik har vært prosjektleder. Vitenskapelig assistent Kristian Hunskaar har skrevet en del mindre artikler til Lørenskog-leksikonet.

1.4. Publikasjonsvirksomhet

1.4.1. Lokalhistorisk magasin

Marianne Wiig og Ola Alsvik har vært medlemmer av redaksjonen til *Lokalhistorisk magasin*, som NLI utgir i samarbeid med Landslaget for lokalhistorie. Marianne Wiig er også ansvarlig for den grafiske utformingen av magasinet. I 2007 har dessuten Kristian Hunskaar bistått med layout, korrekturlesing med mer. Redaksjonen har ellers hatt et godt samarbeid med *Lobo Media*, som har vært en viktig positiv faktor i arbeidet. Utviklingen av tidsskriftets layout og innhold har fortsatt i 2007. Redaksjonen har vært enig om å videreføre den redaksjonelle hovedlinjen med vekt på temanumre. Årgangen hadde følgende fire tema: "Museumsreformen og

historielagene” (nr. 1), ”Bilder” (nr. 2), ”Mangfold i lokalhistorien” (nr. 3), ”Mat og matkultur” (nr. 4). NLI’s medlemmer av redaksjonen ser det som et ekstra pluss at flere av styrets medlemmer har bidratt med artikler til årgangen.

1.4.2. Skrifter fra Norsk lokalhistorisk institutt

Skrifter fra NLI nr. 44 var ferdig redigert i 2007, men vil foreligge i trykt utgave i begynnelsen av februar 2008. Boka har fått tittelen *Sted, tilhørighet og historisk forskning. Lokalhistoriens form og funksjon i det 21. århundre* (175 sider). Boka er allerede satt opp på pensum ved Høgskulen i Volda (HI204N: Lokal-, region- og mikrohistorie).

1.4.3. Digital publisering

NLI har i løpet av 2007 lagt ut flere bøker fra serien *Skrifter fra NLI* på nett: *Blikk på lokalhistorie. Norsk lokalhistorie etter 1970, rapport frå eit jubileumsseminar* (1997), *Framtid for den lokale fortida? Norsk lokalhistorie ved millenniumskiftet. Status og framtidsperspektiv* (2001), *Kultur møter. Lokalsamfunnet, lokalhistorien og møtet med det fremmede* (2004), *Skiftene som kilde - en artikkelsamling* (1996) og *Tingboka som kilde* (1991).

En av Kristian Hunskaars arbeidsoppgaver i 2007 har vært å korrekturlese de OCR-skannede registrene til de 17 bindene av Skattematrikkelen 1647, med tanke på klargjøring av serien for publisering på nett. Dette var et arbeid som tok mer tid enn forventet, da skanningen ikke hadde vært optimal, særlig med hensyn til forståelsen av visse bokstaver. Dessuten var kolonnestrukturen i registrene ofte brutt opp.

NLI har ikke kunnet gå videre på arbeidet med nettpublisering av dette verket som helhet. Også nettpublisering av *Norske kongebrev* og *Gamle norske kart* har måttet vente på grunn av nye, presserende oppgaver (særlig Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett).

Prosjektet *Norske skolelover 1600-1905* er ført videre i 2007 av Frode Fyllingsnes. Dette omfatter lover om allmennskoler, ”videregående” skoler (middelskoler, lærde skoler, realskoler osv.), lærerutdanning og annen yrkesrettet utdanning. Lovstoff om universitet og høyskoler (for eksempel landbrukshøyskolen, den militære høyskole) er derimot ikke inkludert.

Lovstoff fra 1606 og til og med 1876 er så godt som ferdig registrert. Fra og med 1877 til og med 1905 er de ”store” lovene om allmueskolevesenet innskrevet, men mye annet lovstoff gjenstår. Siden det finnes lovsamlinger fra denne perioden med latinsk skriftbilde (for ex: *Samling af Love, Resolutioner m.m.*, udg. af P.I. Paulsen, J.E. Thomle og C.S. Thomle), kan disse lovene skannes inn. Det som ellers gjenstår, er en eventuell korrekturlesing og utarbeiding av register.

1.4.4. Ansattes egne publikasjoner

Ola Alsvik har publisert følgende i 2007:

- ”Knut Helle, Finn-Einar Eliassen, Jan Eivind Myhre og Ola Svein Stugu: Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år”, (bokmelding) i *Historisk tidsskrift*, nr. 1/07: s. 132-138.

- ”Norsk kulturhistorisk fotografi. Kontraster, linjer og ekstremer”, i *Lokalhistorisk magasin*, nr. 2/07: s. 14-17.
- ”Historielagenes utfordringer”, i *Idéer om hembygden. Utmaningar för en hembygdsrörelse med lokalsamhället i fokus i en globaliserad värld*, Linköpings universitet 2007: s. 55-67.
- ”Lokalhistorikeren og kommunearkivene”, i *Arkheion*, nr. 2/07: s. 19.
- ”Lokalhistorisk kulturelt mangfold”, i *Lokalhistorisk magasin*, nr. 3/07: s. 4-7.

Hans Hosar:

”Einskap i folket, einskap med folket? ’Det militaire Element’ i norsk nasjons- og samfunnsbyggingen etter 1814” i *Militære perspektiver på unionen mellom Norge og Sverige 1814-1905*, side 259 -285. Forsvarsmuseet 2007

Knut Sprauten:

Sprauten har vært medforfatter i *Tidslinjer 1* (Aschehoug 2007) – en lærebok i historie for videregående skole.

1.5. Andre tiltak til fremme av lokalhistorie i Norge

1.5.1. Lokalhistorisk nettverk

Lokalhistorisk nettverk er et prosjekt som NLI har utviklet i samarbeid med ABM-utvikling. Hovedintensjonen med prosjektet er å skape et tverrsektorielt fysisk og virtuelt nettverk for institusjoner og organisasjoner som arbeider med forskning, dokumentasjon og formidling av lokalhistorie. Etter søknad til ABM-utvikling fikk NLI tildelt kr. 150 000 til etablering av nettverket. Summen inkluderte oppstart av et nettsted, samt å arrangere en workshop og et seminar rettet mot medlemmene av nettverket (se side 4). Som en viktig del av prosjektet har instituttet publisert månedlige nyhetsbrev til nettverkets ca. 290 medlemmer (desember 2007). Ola Alsvik har bistått Marianne Wiig med å skrive nyhetsbrevene.

1.5.2. Lokalhistorisk oppslagsverk på nett

Som en del av arbeidet med å utvikle Lokalhistorisk nettverk lanserte NLI våren 2007 tanken om å skape et lokalhistorisk oppslagsverk på nett. Vi ønsket i denne forbindelse at artiklene i *Norsk historisk leksikon* kunne bli en kjerne i et nettbasert oppslagsverk. Instituttet tok følgelig initiativ overfor verkets hovedbidragsytere (Steinar Imsen og Harald Winge, ved Kristin Røgeberg) og utgiver (Cappelen Akademisk Forlag) til en avklaring om de rettighetsmessige forhold knyttet til dette. Spørsmålene er imidlertid ved årets utgang ennå ikke avklart. Uavhengig av dette framstøtet fra vår side kom det våren 2007 også et initiativ fra enkelte aktører innen Wikipedia-miljøet i Norge med forespørsel om å etablere en lokalhistorisk avlegger av den norske Wikipedia. Instituttet svarte positivt på denne henvendelsen og startet et nærmere samarbeid med gruppen med det formål å realisere et todelt oppslagsverk, som dels skal være en geografisk individualiserende ”stedswiki” eller folkewiki; dels en mer generaliserende og tematisk orientert ”fagwiki” eller ”temawiki”. Det er tanken å inkludere *Norsk historisk leksikon* i den sistnevnte. For å realisere dette prosjektet engasjerte instituttet Chris Nyborg, Olve Utne og John Erling Blad til å utarbeide en demoversjon av et slikt oppslagsverk. Første versjon av demoen ble presentert på vår workshop i Sandvika den 14.-15. juni (se side 4). En mer gjennomarbeidet versjon ble presentert på et møte på Riksarkivet den 14. november, der også NLI's ikt-utvalg deltok – foruten representanter for prosjektene

WikiFredrikstad og Skedsmos historie – som arbeider med lignende planer. Sammen med Knut Sprauten og Marianne Wiig, har Ola Alsvik hatt ansvar for planleggingen og koordineringen av prosjektet, som skal videreføres i 2008.

1.5.3. Prosjektet Utenfra – innenfor?

Prosjektet *Utenfra – innenfor?* er et samarbeidsprosjekt mellom Landslaget for lokalhistorie, Norsk folkeminnelag og NLI. Prosjektet er instituttets viktigste satsing i forbindelse med *Mangfoldsåret 2008*, og instituttet har i løpet av 2007 hatt et vesentlig ansvar for planleggingen av prosjektet, som blant annet har inkludert en relativt omfattende søknadsprosess i forhold til Norsk Kulturråd og Fritt Ord. Hovedmålet er å styrke dokumentasjonen om og formidlingen av minoritetskulturer på lokalplanet i Norge. Samarbeidspartene vil søke å realisere dette gjennom innsamling, dokumentasjon og formidling av minnemateriale knyttet til det vi kan betegne som ”nyinnvandringen” til norske lokalsamfunn. Med nyinnvandring mener vi innvandring som grovt sett faller innenfor de siste to generasjoner, det vil si perioden etter annen verdenskrig (ca. 1945 til i dag). Ola Alsvik har sammen med Knut Sprauten og Marianne Wiig hatt ansvaret for oppfølging av prosjektet, som i desember fikk en bevilgning på kr. 600 000 fra Norsk Kulturråd og kr. 150 000 fra Fritt Ord.

1.5.4. Arkiv i bibliotek

Etter initiativ fra ABM-utvikling har NLI også i 2007 vært med som lokalhistorisk referanse for prosjektet *Lokalarkiv i bibliotek*. Marianne Wiig og Ola Alsvik har deltatt på møter.

1.6. Forskning og utredning

1.6.1 ”Norgesbrev”

Arbeidet med å oppspore og registrere ”norgesbrev” (hovedsakelig brev fra Norge til Amerika) måtte nedprioriteres i 2007.

1.6.2. Ansattes egne forskningsprosjekt

Forskningsprosjektene til de ansatte måtte også nedprioriteres på grunn av mer presserende oppgaver. Dette gjelder Ola Alsviks forskningsprosjekt ”Grunnlagsproblemer i norsk lokalhistorie”, Hans Hosars ”Bygdemodernitet og historikarmodernitet. Empirisk og metafagleg analyse av historiske prosessar i Skjåk 1880-1945” og Knut Sprautens ”Hans Horneman og næringslivet i det trondhjemske 1720-1760.”

Hans Hosar har i 2007 hatt permisjon uten lønn fra NLI i fire måneder for å arbeide med bygdebok for Skjåk kommune. Dette bygdebokarbeidet gir ham en erfaring som bidrar til å styrke hans kompetanse innenfor et felt som står sentralt i NLIs rådgivningstjeneste.

1.6.3. Lørenskogprosjektet

NLI har påtatt seg å skrive tekst til to publikasjoner som skal utgis i forbindelse med Lørenskog kommunes hundreårsjubileum i 2008: et lokalt leksikon og en politisk-administrativ historie for kommunen. Begge oppdrag skal ferdigstilles før sommeren 2008. Ola Alsvik har vært prosjektleder. Kristian Hunskaar har fungert som vitenskapelig assistent og har gjennom året 2007 skrevet en del mindre artikler til Lørenskog-leksikonet.

1.6.4. NLI mastergradsstipend

I 2004 opprettet NLI en fast stipendordning for mastergradsstudenter (hovedfagsstudenter) som skriver om lokalhistorisk relevante emner innenfor historie eller tilgrensende fag. Stipendets størrelse er på 15 000 kroner, og utdeles én gang pr. år. Formålet med stipendet er å stimulere til økt interesse for lokalhistorie som fagfelt og stimulere til mer lokalhistorisk forskning.

Styret har oppnevnt en stipendkomité som består av professor Jan Eivind Myhre, direktør Knut Sprauten og forsker Hans Hosar. Denne komiteen vurderer de innkomne søknadene og avgjør hvem som skal tildeles de ledige midlene.

Innen søknadsfristens utløp hadde ni søkere meldt sin interesse. Stipendet for 2007 ble tildelt Marthe Glad Munch-Møller for sitt arbeid med en mastergradoppgave i historie ved Universitetet i Oslo om Dypvåg-opprøret 1801.

2. FORMIDLING AV LOKALHISTORISK INFORMASJON

NLI skal drive god faglig formidling og være et nasjonalt dokumentasjonssentrum, både fysisk og virtuelt. Instituttet skal lage løpende oversikter over aktører innenfor lokalhistorisk arbeid, over en del kategorier lokalhistorisk litteratur og spre informasjon om norsk lokalhistorie.

2.1. NLI nettsatsinger

Nettstedet lokalhistorie.no henvender seg til både produsenter og konsumenter av lokalhistorie, amatører som profesjonelle. Nettstedet presenterer ulike sider ved lokalhistorien gjennom materiale som angår forskning og formidling, rådgivning og dokumentasjon av lokalhistorie. For å sikre høy faglig kvalitet på nettstedet, ønsket vi i utgangspunktet at lokalhistorie.no skulle være et samarbeidsprosjekt mellom institusjoner og organisasjoner med kompetanse på lokalhistorie. Slik fremsto ikke nettstedet da det ble lansert i 2003, men siden den gang har både teknologien og mentaliteten endret seg. Samarbeidstanken er igjen aktuell, og interessen for *Lokalhistorisk nettverk* og *Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk* tyder på at den også kan være realistisk. I løpet av 2007 har NLI diskutert hvordan vi kan få til et samspill mellom lokalhistorie.no, Lokalhistorisk nettverk, Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk og andre nettprosjekter. Her blir valg av både design og teknologi viktige elementer. Helhetlig tenkning rundt nettstedsutvikling har også vært en viktig del av diskusjonene omkring NLI's fremtidige strategi.

Marianne Wiig er redaktør for lokalhistorie.no og har i nært samarbeid med de andre ansatte ledet arbeidet med å vedlikeholde og videreutvikle nettstedet. Kristian Hunskaar har gjennom hele 2007 bidratt med generell oppdatering av nettsidene. Han har hatt et spesielt ansvar for å holde oversikten over nye lokalhistoriske utgivelser ved like. I tillegg har han gjort NLI-publikasjonene *Skiftene som kilde*, *Tingboka som kilde* og *Kultur møter* tilgjengelige på nett i pdf-format.

Arbeidet med Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett har krevd stor innsats fra NLI's ansatte, både i planleggingsfasen og i forbindelse med utvikling av demoversjonen. Ola Alsvik og Marianne Wiig har hatt det overordnede ansvaret. De øvrige ansatte har deltatt på møter og seminarer i forbindelse med oppslagsverket.

Kristian Hunskaar og Marianne Wiig har i tillegg brukt en del tid på testing og vurdering av den foreliggende demo-versjonen.

På grunn av arbeidet med oppslagsverket, har NLI vært nødt til å nedprioritere datamodell-prosjektet. NLI har fullført arbeidet med å samordne databasene på *lokalhistorie.no* med tanke på en felles ressursbase, men ennå gjenstår det noe programmeringsarbeid og oppfølging av dette. Ressursbasen skal etter hvert inkluderes i Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk.

På nyhetsdelen av nettstedet, *Lokalhistoriens gule side*, er det jevnlig lagt ut informasjon om aktuelle lokalhistoriske begivenheter. Hver måned har Siri Iversen lagt ut en liste over ny tilvekst i NLI's bibliotek, og hun har sørget for at den pågående bygdebøker-basen er blitt oppdatert månedlig. Opplysningene hentes fra aviser (Meltwaters og Cision), gjennomgang av årbøker og tidsskrifter og via tips fra våre kontakter.

NLI lanserte i juni 2004 *Local History World Wide*. Nettstedet fungerer som et subdomene under lokalhistorie.no, men har eget domenenavn, localhistory.no. Her finnes det egne presentasjoner om lokalhistorie i Sverige, USA, Ungarn, Belgia-Flandern og Sveits. Dette nettstedet er ikke utvidet i 2007.

2.2. NLI's ikt-utvalg

I utvalget sitter:

- Kåre Andersen, amanuensis, Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, konservering og historiske studier.
- Arnfinn Kjelland, førsteamanuensis, Historisk institutt, Høgskulen i Volda.
- Lars Nygaard, fungerende underdirektør, Avdeling for elektroniske arkiv, Riksarkivet.

På det generelle plan har ikt-utvalget i 2007 vært trukket med i flere møter og diskusjoner omkring NLI's ikt-strategi på kortere og lengre sikt. Spesielt har de vært involvert i NLI's seminar om bygdebøker på nett og i prosjektet Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett.

2.3. Kommuneundersøkelsen

NLI har i 2007 gjennomført sin kommuneundersøkelse, noe som sist ble gjort i 2002. I motsetning til forrige gang, da rundt 90 % av kommunene besvarte undersøkelsen, var responsen skuffende. Knapt halvparten av kommunene hadde returnert spørreskjemaet da purrerunden var avsluttet. Kristian Hunskaar har hatt hovedansvaret for å ordne svarene og bearbeide dem.

2.4. Kontakt med lokalhistoriske aktører og publikum

For å opprettholde og skape kontakt med lokalhistoriske aktører og publikum har NLI arrangert seminarer som bidrar til vitenskaplig skoloring, både av egne ansatte og andre (jf. s. 4f). I tillegg har NLI åpnet sine lokaler for å informere om sin virksomhet overfor grupper som har ønsket det (mastergradsstudenter, medlemmer av historielag, slektshistorikere, årboksredaksjoner osv).

Det er registrert 144 besøkende på NLI's lesesal i 2007, mot 79 i 2006 og 152 i 2005. Nye gjester er blitt orientert om NLI's bibliotek og virksomhet, og har fått svar på sine forespørsler. Antallet besøk stupte etter flyttingen til "Halvbroren", men har i løpet av 2007 nesten tatt seg opp til nivået før 2005.

Instituttets e-postliste for bygdebokforfattere er opprettholdt. Den har over 68 medlemmer som kan utveksle erfaringer, diskutere temaer av felles interesse, stille spørsmål og gi svar.

2.5. Annen kurs-/ og formidlingsvirksomhet

De ansatte har på forespørsel også holdt foredrag over ønskede temaer på arrangementer som ikke har vært i NLI's regi.

Ola Alsvik har holdt følgende faglige foredrag i 2007:

- "Bygdeboka for Eiker – mellom lesebok og oppslagsverk". Foredrag i Eiker historielag 18.01.
- "Lørenskog, Paradoksenes kommune". Foredrag Årsmøte DIS-Norge. 27.04.
- "Nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett – et dugnadsprosjekt for lokalhistorisk nettverk?" Foredrag på NLI-seminaret Lokalhistorie og sosial teknologi 14.06.
- "Lokalhistorikeren og kommunearkivene". Foredrag IKA-konferanse i Kongsberg 12.09.

Hans Hosar:

- "Om å skrive pent eller stygt om namngjevne personar". Foredrag på lokalhistorisk seminar arrangert av Dølaringen forlag og Gudbrandsdal Historielag, Hundorp 20.1.2007.
- "Forskar, publisist, medborgar. Rollekonfliktar og etiske dilemma for lokalhistorikaren". Foredrag på lokalhistorisk seminar i regi av Fylkesarkivet i Vestfold 24.3.2007:
- "Det lokalt konstruerte kjønn". Foredrag ved NFFs kurs "Hvordan skrive om kjønn" 11.3.2007.

Knut Sprauten:

"Historielagenes plass i Norge og i lokalsamfunnet". Hovedtale under 25-årsjubileet for Sandsvær og Kongsberg historielag i Lågdalsmuseet, 15.10.2007.

Det kan også nevnes at Sprauten har vært sensor i lokalhistorie/historie ved Høgskolen i Vestfold på mellomfags- og grunnfagsnivå og har sensurert på mastergrads- og bachelor-nivå ved Universitetet i Oslo. **Ola Alsvik har sensurert ved Høgskulen i Volda, i emnene HI114 og 114 B (bachelor-nivå).**

2.6. Bibliografisk arbeid og dokumentasjon av lokalhistorisk virksomhet

Historisk kompetanse er nødvendig i alt kulturarbeid. Et viktig bidrag til å holde sin kompetanse à jour er å være orientert om hva som skjer innenfor fagfeltet. Gode bibliografier er viktige arbeidsredskaper i denne forbindelse. NLI fortsetter derfor å bruke ressurser på å ferdigstille sine årvisse oversikter. Instituttets bibliografi "Ny lokalhistorisk litteratur 2006", er utarbeidet av Siri Iversen og trykt i *Heimen* 2/2007, s. 133-158. Hun har utvidet bibliografien til også å omfatte utgiverens nettsted med indeks o.a. for årbøker. Det bibliografiske arbeidet for 2007 er også satt i gang.

Oversikten viser følgende fordeling på sjangre:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
gårds- og slektshistorie	19	33	28	25	29	24	30
allmenn by- og bygdehist.	21	15	18	17	23	28	34
distriktshistorie	3	1	0	1	3	2	1
lokal- og regionalhistoriske årbøker	315	325	338	345	359	346	320
kildeutgaver	23	10	7	0	0	0	0

NLI har levert halvårlige oversikter over artikler med middelalderstoff i en rekke norske periodika til *International Medieval Bibliography* ved Universitetet i Leeds. Alle lokalhistoriske periodika fra 2006 i NLI's bibliotek er gjennomgått, samt et utvalg av nasjonale tidsskrift og redigerte monografier. Dette arbeidet er utført av Frode Fyllingsnes.

3. VIDEREUTVIKLING AV NLI

I NLI's målprogram heter det at instituttet skal videreutvikles *som en landsdekkende, faglig framstående instans, med optimal utnyttelse av tilgjengelige økonomiske og personalmessige ressurser og et trivelig arbeidsmiljø.*

Instituttet har gjennom sin rådgivningstjeneste nådd ut til brukere over hele Norge, både ved å gjennomgå manuskripter, arrangere seminarer og besvare henvendelser. Gjennom fortsatt utbygging av NLI's nettsted i 2007 er mulighetene til å nå ut til det interesserte publikum blitt betydelig forbedret.

Men for at instituttet skal være en faglig bastion for lokalhistorikere, er det viktig at de ansatte omgås et fagmiljø som befinner seg i forskningsfronten, og som deltar aktivt i den faglige debatt. I den forbindelse kan det nevnes at én av forfatterne til Porsgrunn bys historie, har hatt arbeidsplass på NLI i året 2007.

I februar 2007 inngikk NLI et samarbeid med Høgskulen i Volda (Historisk institutt og Institutt for religion, livssyn og kristendom) om prosjektet *Kulturperspektiv på møtet mellom embetsmenn og bønder*. Prosjektet setter spørsmålsteget ved den etablerte oppfatningen av at det i perioden ca. 1660–1870 fantes en enkelt kulturell todeling i det norske samfunnet – en elitekultur (der embetsmannsgruppen dominerte) og en folkekultur (der bondegruppen dominerte). Norges forskingsråd innvilget i mai 6 mill. kroner til prosjektet. Det er lyst ut to doktorgradsstipend og ett post doc.-stipend i samband med prosjektet. Professor Atle Døssland er prosjektansvarlig, mens direktør Knut Sprauten, Norsk lokalhistorisk institutt, førsteamanuensis Arnfinn Kjelland, professor Brynjulv Gjerdåker og førsteamanuensis Birger Løvlie er ansvarlige for de tre delprosjektene (se: <http://www.hivolda.no/index.php?ID=14380>)

Sprauten deltok på første møte for styringsgruppen i Volda 20. august og har seinere tatt del i prosjektarbeidet ved utveksling av synspunkter via e-post og telefon.

NLI's ansatte er etterspurte som foredragsholdere, som lærere og som sensorer på universitets- og høgskolenivå, noe som borger for godt faglig nivå. De innehar også

verv i ulike faglige fora, deltar på konferanser og kurser for å utvikle seg faglig og har nær kontakt med andre forskere og forskningsmiljøer.

3.1. Verv i faglige fora

Ola Alsvik er medlem av redaksjonsrådet til tidsskiftet *Heimen* og varamedlem i Kjeldeskriftkommisjonen, Riksarkivet.

Knut Sprauten er oppnevnt som statens representant i styret for Strangers kulturfond og som historisk konsulent for Postens frimerketjeneste. Han er styremedlem i Landslaget for lokalhistorie (LLH), og var styremedlem i Norsk historikerforening (HIFO) første halvår 2007.

3.2. Deltakelse i faglige konferanser og kurs som ikke er arrangert av NLI

Ola Alsvik: .

- Utsteinseminaret 09.-10.02.2007.
- Kurs i skriving for nettet. Nettetredaktørene 16.02.2007.
- Mangfoldsårets muligheter. Seminar arrangert av institusjonen Horisont. 22.03. 2007.
- Lokalarkiv i bibliotek. Workshop arrangert av ABM-utvikling. 03.05.2007.
- Til Kildene! Seminar arrangert av ABM-utvikling 24.10.2007.

Hans Hosar:

- Representerte NLI ved konferanse om opprettelse av historisk befolkningsregister for Norge, Riksarkivet 26.10.2007
- Møtte for Ola Alsvik på Heimens redaksjonsrådsmøte 9.2.2007.

Siri Iversen:

- Slektforskerdagene 27.-28.10.2007: På stand og presenterte informasjon om NLI sammen med **Kristian Hunskaar**.

Knut Sprauten:

- Utsteinseminaret 09.-10.02.2007.
- Oppstartskonferanse og idédugnad på Eidsvoll 15.-16.02.2007 (1814-prosjektet).
- Midgardssymposiet 27.02.2007: Utvekslingssteder og småbyer i vikingtid, middelalder og tidlig nytid (ca. 800 – ca. 1800).
- Demokratiseminaret, Universitetet i Oslo, 06.03. og 08.05.2007 (sammen med Hans Hosar 06.03.2007).
- Seminar i tilknytning til Akerutstillingen på Oslo Museum 02.03.2007 (sammen med Ola Alsvik).
- Landsmøtet til Norges kulturvernforbund 27.-28.04.2007 (på vegne av LLH).
- Hifo-seminar i Tønsberg 11.-13.05.2007.
- Mottakelse i Oslo rådhus i forbindelse med Aker sogneselskaps 200-årsjubileum, 04.06.2007.
- Landsmøtet for LLH på Steinkjer 08.-10.06.2007.
- Opplæring i SAP av Espen Olsen Skovli fra SSØ 21.08 og 10.09.2007 (sammen med Kirsten Braaten og Siri Iversen).
- Bergseminaret på Kongsberg – 250-årsjubileum, 19.09.2007.

- KKD's konferanse om Kulturløftet 19.10.2007.
- insero-konferanse om sponning av organisasjoner, kulturliv 25.10.2007 (på vegne av NLI og LLH).

Marianne Wiig:

- Mangfoldsårets muligheter. Seminar arrangert av institusjonen Horisont. 22.03.2007.
- Framtida er DIGG, arrangert av Nasjonalbiblioteket, 24.-25.04.2007.
- Lokalarliv i bibliotek. Workshop arrangert av ABM-utvikling. 03.05.2007.

Kirsten Braaten:

- seminar og fagtreff arrangert av DnBNOR 14.-16. juni og 15. desember.

3.3. Drift av instituttet

3.3.1. Bibliotek og veiledningsmateriell

NLI har opprettholdt et funksjonelt instituttbibliotek og fortsatt lagerhold og distribusjon av sitt veiledningsmateriell. Tilveksten i 2007 var 513 bind (496 i 2006 og 455 i 2005). Det meste er lokallitteratur som instituttet har mottatt som gaver eller har måttet kjøpe inn. Kirsten Braaten har kontaktet utgivere og skaffet en del av de manglende titlene. Et mindre antall bøker ble gitt til biblioteket av arvingene etter professor Knut Robberstad. Totalt inneholder instituttbiblioteket nå 18.756 bind.

Siri Iversen har katalogisert og merket nye bøker, tidsskrifter og årbøker, og vedlikeholdet av samlingen fortsetter som før. Nyhetslister over nye bøker og tidsskrifter i biblioteket oppdateres ukentlig på www.lokalhistorie.no.

I 2006 ble NLI-katalogen lagt inn i Nasjonalbibliotekets database *Sambok* (Norsk samkatalog for bøker), hvor NLIs biblioteksamling er søkbar gjennom www.nb.no. Nasjonalbiblioteket har for tidsskriftbasen *Samper* bedt NLI om å legge til opplysninger om hvilke årganger og numre NLIs bibliotek sitter inne med. Dette er en stor og tidkrevende manuell jobb, men den kunne ikke prioriteres høyt i 2007.

S. Iversen har hatt ansvar for bibliotekstatistikken, fjernlånsoversikten og oppdateringer i Statskalenderen. Hun veileder besøkende til NLI, og svarer på forespørsler pr. telefon og e-post. Det har også i 2007 kommet grupper på besøk til biblioteket, og vi har i 2007 hatt mer kontakt med veiledningen på Nasjonalbiblioteket, som sender enkelte av sine brukere over til oss. S. Iversen har deltatt på Biblioteksentralens MM2-kurs og andre biblioteksrelaterte møter eksternt. Som en del av NLIs strategiplan har hun begynt på en samlingsutviklingsplan for biblioteket.

3.3.2. Flytting av boklager

I november 2007 ble lageret flyttet fra kjelleren i IndEks-huset til kjelleren i Sommerogata 1 – til et lokale NLI deler med Språkrådet. S. Iversen hadde ansvaret for flyttingen fra NLIs side og hovedkontakten med flyttefolkene. I tillegg deltok hun selv i det praktiske arbeidet med pakking og transport.

I forbindelse med flyttingen ble en del av lagerbeholdningen av visse publikasjoner kassert. Det gjaldt hovedsakelig utgivelser som nå er digitalisert, og visse foreldede publikasjoner.

3.3.3. Administrasjon

Siden 1. september 2004 har NLI hatt Senter for statlig økonomistyring (SSØ) Tromsø, avdeling Vadsø som rekneskapsentral med fullservicemodell. NLI's kontaktperson er Kirsten Braaten, som også har registrert inngående fakturaer og innbetalinger. Rapportering til KKD og Riksrevisjonen skjer hver måned.

Braaten er ansvarlig for innføringen av det nye lønssystemet SAP. Kurs- og møtevirksomhet i forbindelse med dette har vært:

1. Møte med SSØ, Tromsø 17. september 2007 (sammen med Siri Iversen).
2. 3-dagers kurs i Drammen, Fullservice-modellen, Reiser og rapporter for fullservice og EES (sammen med Siri Iversen).
3. Møte med Espen Skogly Olsen og Kjell Stien 20.11.07 (sammen med Siri Iversen).

Kontrollering av lønn, skatt, kontingenter, kontoutskrifter etc. har vært en vesentlig del av Kirsten Braatens oppgaver. Dessuten har hun utført hun arkivering, journalføring, tilvekstføring av ny litteratur, innkjøp av kontorrekvisita og oppfølging av vedlikehold av kontormaskiner.

Riksarkivet autoriserer NLI's utbetalinger.

3.4. Ny strategiplan

NLI satte i gang arbeidet med ny strategiplan i de to siste månedene i 2006. Et viktig ledd i denne prosessen var å holde interne møter med innledning av personer som kom fra institusjoner som hadde stått overfor lignende utfordringer som NLI, eller som representerte kunnskapsfelt som NLI ønsket å få relevante innspill fra. Siste møte ble avholdt 19. januar 2007 med innlegg fra professor Rolf Tamnes, direktør ved Institutt for forsvarsstudier, og historikeren Jon Skeie.

På styremøtet 8. februar 2007 la NLI fram en kort rapport fra sin "strategiske utviklingsprosess" i tiden november 2006-januar 2007. Her ble det gitt en skisse av bakgrunnen for dette arbeidet, og understreket at NLI i de seinere år var blitt stilt overfor nye og annerledes utfordringer fra samfunnet enn dem institusjonen tradisjonelt har vært innstilt på å møte.

Styret stilte seg positivt til dette strategiplanarbeidet, og ønsket selv å bidra i arbeidsprosessen ved å uttale seg om de ulike elementene som inngår i planen. Det ble arrangert et felles møte for styret og NLI's ansatte i Horten 6. og 7. november. Her ble hovedlinjene i strateginotatene diskutert, og styret gav verdifulle tilbakemeldinger. Med utgangspunkt i denne drøftingen skulle det legges fram nytt utkast til strategiplan for NLI på førstkommende styremøte.

SAMLET VURDERING 2007

Antallet kommenterte manuskripter har sunket i 2007, men med unntak for dette feltet har NLI opprettholdt eller økt den øvrige aktivitet i forhold til tidligere år. Denne økningen har blant annet vært mulig fordi de ansatte har vært villige til å ta på seg ekstraoppgaver, og fordi instituttet har fått tilført eksterne midler – ca. 240 000 kroner (nesten 90.000 kroner fra Nordisk kulturfond og en bevilgning fra ABM-utvikling til etablering av lokalhistorisk nettverk 150 000). Dessuten har vi hatt i underkant av 70 000 i seminarinntekter. Samarbeid med NAV om atfering har ført til at NLI har hatt godt kvalifisert arbeidskraft til disposisjon uten å måtte betale lønnsutgifter.

Instituttet har også tatt på seg et oppdrag for Lørenskog kommune. Dette oppdraget ble påbegynt i 2007, men slutføres i etterfølgende år. Det økonomiske bidraget fra kommunen til NLI er en viktig forutsetning for at instituttet kan opprettholde sin planlagte aktivitet i 2008.

Noen av årets ulike arbeidsoppgaver kan ha stor betydning for virksomheten på lang sikt. Takket være en bevilgning fra ABM-utvikling kunne NLI sette i gang arbeidet med å opprette et lokalhistorisk nettverk. Oppslutningen har vært god, og nettverket utgjøres nå av omkring 300 medlemmer. I tilknytning til dette prosjektet oppsto ideen om også å skape et nasjonalt lokalhistorisk oppslagsverk på nett, og NLI s ansatte engasjerte seg sterkt i hvordan arbeidet kunne gjøres, og hvordan dette ”oppslagsverket” kunne fylles med innhold av god kvalitet. Det nære samarbeidet med aktører fra Wikipediamiljøet i har betydd mye i denne prosessen. For NLI er det viktig å skape et godt samspill mellom nettstedet *lokalhistorie.no*, *Lokalhistorisk nettverk* og det nasjonale, lokalhistoriske oppslagsverket og andre nettprosjekter. I årene framover kan det ligge et enormt potensiale i denne nettsatsningen.

I 2007 har NLI lagt ned mye arbeid i forbindelse med utformingen av søknadene om støtte til prosjekter i forbindelse med Mangfoldsåret 2008. Innsatsen har båret frukter, både i form av betydelig økonomisk støtte og oppmerksomhet fra andre som arbeider innenfor kultursektoren. Vi ser for oss at det arbeidet som blir nedlagt i prosjektet, vil bli ført videre etter 2008 og inngå i vår ”portefølje” på nettet.

Samarbeidsprosjektet med Høgskulen i Volda er et viktig gjennomslag for at NLI kan ha forskningsansvar på høyt nivå – og på linje med andre forskningsinstitusjoner. Prosjektet vil kunne bidra med ekstra midler til NLI, ved frikjøp av Sprautens forskningstid.

Når det gjelder øvrig arbeid ved NLI i 2007, kan det trekkes fram at seminaraktiviteten har vært høy: tre seminarer med til sammen 200 deltakere. I tillegg ble det arrangert et symposium for 30 forskere som arbeider med ny tids historie. To av seminarene ble arrangert i samarbeid med eksterne partnere: Wikipedia Norge og Landslaget for lokal- og privatarkiv.

NLIs ansatte har bidratt sterkt til å holde kvaliteten på *Lokalhistorisk magasin* høyt, men også andre publikasjoner er viktige. *Skrifter fra NLI* nr 44 (2007) er allerede pensumlitteratur ved Høgskulen i Volda. Flere nummer av denne skriftserien er utsolgt og derfor lagt ut på våre nettsider. Prosjektet *Norske skolelover 1600-1905* nærmer seg avslutning. Det vil resultere i en verdifull kildeutgivelse for dem som er interessert i skolehistorie.

Interessen for NLI's nyopprettede stipend for mastergradsstudenter var god i 2007, med flere meget gode søknader. De tre som har fått stipend hittil, har fått A til mastergradseksamen.

En undersøkelsen som NLI gjennomførte i 2007, viser at norske kommuner trolig bruker mer enn 40 millioner året til lokalhistorisk arbeid, og at det i hovedsak er kommunene selv og bygdeboknemnder som tar initiativ til prosjektene. Det har vært skuffende å se at kommunene har dårlig kjennskap til NLI's nettsider og de tjenestene NLI leverer. Under halvparten kjenner til nettsidene, og spesielt fra Trøndelag og nordover synes det å være mange kommuner som er ukjente med nettsidene. Bare litt mer enn hver tredje kommune oppgir at de kjenner én eller flere av NLI's tjenester. Det gir grunn til bekymring når kommuner der NLI har engasjert seg for bare 1-3 år siden, nå ikke vet hva NLI kan bidra med. Dette kan skyldes stor utskiftning blant kommunale ansatte, men kan også ha å gjøre med at det ikke er lagt nok arbeid ned i besvarelsene. Uansett er det et signal til NLI om at det er behov for mer profilering og markedsføring.

NLI har måttet kjøpe en god del dyre datatjenester i 2007 av datafirmaer og frittstående konsulenter. Våre knappe økonomiske ressurser hindrer derfor større framdrift på arbeidet med nettsidene. **Planlagt nettpubliserings av kildeutgaver har vi dessverre måttet utsette.** Det er derfor svært uheldig at NLI ikke har fått gjennomslag for sitt ønske om å opprette en ny, fast ikt-stilling ved instituttet.

Instituttet har entusiastiske medarbeidere som har stor tro på nytten av å bygge ut og videreutvikle våre nettsatsninger. Men nye utfordringer har også ført med seg nye arbeidsoppgaver og behov for å etablere nye typer av tjenester. Samtidig har ikke etterspørselen etter instituttets tradisjonelle rådgivnings- og veiledningstjenester blitt tilsvarende redusert. Følgelig opplever både ledelse og ansatte ved instituttet at det er en voksende ubalanse mellom utfordringer og oppgaver på den ene side og ressurser, bemanning og kompetanse på den annen. Denne situasjonen har ført til betydelig merarbeid og slitasje på instituttets medarbeidere, men også prioriteringer som ikke minst har gått utover NLI's forskningsrelaterede virksomhet. I løpet av de siste ti årene har det ikke vært mulig å ta ut tid til egen forskning fordi de løpende oppgavene har fått forrang.

Dette er bakgrunnen for at instituttets ansatte tok initiativ til å gjennomføre en strategisk utviklingsprosess som skulle resultere i ny strategiplan for NLI for årene 2008-2012. **Ut fra arbeidet med disse planene ser vi allerede at forskyvningen i tyngdepunktet for vår virksomhet vil fortsette. Det vil skje en markant omlegging i retning av stadig mer rådgivning og dokumentasjon på Internett, og dermed vil nye grupper kunne benytte seg av våre tjenester. Utbyggingen av faglige nettverk vil fortsette, og rask utveksling av informasjon vil være avhengig av gode tekniske løsninger knyttet til våre nettsider. Fram til nå har mangelen på økonomiske ressurser og egen ikt-stilling vært en bremse for framdriften på dette feltet.**

Oslo 14.02.2008

Torveig Dahl
styreleder

Knut Sprauten
direktør